

Puszcza Białowieska

Pierwotny las o powierzchni około 1.400 km² jest organizmem niefortunnie przeciętym polsko-białoruską granicą (w rzeczywistości jest to fizyczna „rana” – przeorany i przegrodzony zasiekami pas). Znajdują się w jej granicach ostatnie fragmenty naturalnego, nizinnego lasu w Europie, który swoją historią sięga 8000 lat przed Chrystusem. Przez całe pokolenia ta Puszcza była obszarem polowań dla książąt litewskich, polskich królów i rosyjskich carów, dzięki czemu uniknęła losu zamiany na pola uprawne. Dzięki tym nieświadomym „ekologom” ten las strefy umiarkowanej przetrwał do początków XX wieku w niezmienionej formie.

Dopiero wówczas zaczęła się jego masowa, intensywna eksploatacja przez przemysł drzewny. W czasach pierwszej wojny światowej Puszcze dotknęło kilka tragedii, wśród których wymienić trzeba eksterminację ostatnich, żyjących na wolności w Europie żubrów i wycięcie przez Niemców 5 milionów metrów sześciennych lasu. Po wojnie, w latach 20., przemysł drzewny kontynuował dzieło zniszczenia. Angielska firma The Century European Corporation tylko w ciągu czterech lat wywiozła z Puszczy 1,6 miliona metrów sześciennych drewna.

W roku 1921 najlepiej zachowany fragment Puszczy (zaledwie 47 km²) uznano za ścisły rezerwat. Po drugiej wojnie światowej Puszcze podzieliła granica (ok. 600 km² po stronie polskiej – w tym rezerwat i ok. 800 km² po stronie białoruskiej). W 1977 r. park narodowy został uznany jako rezerwat biosfery (UNESCO MaB Reserve) a w 1979 r. wpisano go, jako jedyne miejsce w Polsce, na Listę Światowego Dziedzictwa.

Przez cały ten czas w Puszczy prowadzona jest intensywna gospodarka, a dzisiaj biolodzy i obrońcy przyrody ostrzegają przed zbliżającą się, na skutek eksploatacji, antropopresji i braku skutecznej ochrony, zagładą Puszczy.

Anna Adhemar, Jesper Petersen